

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Martie 1879 ași înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expeditura silită a sista sau a întârzia cu expedarea foiei*). Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârzie, pentru ca editura să se poată orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărătorului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 21 Martie.

Diarele de duminică aduc din Berlin scirea, că generalul nemțesc Stollberg, cu ocaziunea serbarei zilei născerei împăratului Wilhelm, s'a adresat către corpul oficerilor cu un discurs politic de mare însemnătate. Generalul, accentuând înmulțirea forțelor în armata franceză, a adaus, că pe orizontul politic se înalță nuori negrii.

Rumelia răsăriteană arată Europei și lumii din și în și mai lămurit, că tractatul dela Berlin, cu toate că e acceptat și de parlamentul din Budapesta, nu se poate esecuta în toate părțile sale. Dacă este tractatul în sine de vină sau puterile care l'au fă-

cut, sau acele care nu pot pentru că nu vor să l'pună în lucrare, n'avem noi să judecăm. Constatăm simplu fapta, că tractatul a născut un șir de conflicte, un șir de greutăți dintre care cea din urmă și doar și cea mai mare este Rumelia răsăriteană.

Generalul Stollberg însă în discursul seu nu a vorbit de Rumelia, ci de înmulțirea forțelor în armata franceză. Generalul se vede că n'a vrut să accentueze cauza, ci efectul. El a vorbit că se înalță nuori negrii pe orizontul politic și indicând la armata franceză a desemnat mai de aproape conflagrațiunea, care este în perspectivă, când va procede Europa să tranșeze definitiv cestiunea orientală în Rumelia răsăriteană.

Europa a meșterit mult, de deci și de sute de ani, la cestiunea orientală, ca să scape de catastrofa ce o vedea implicată în cestiune. Europei i'a succedat amânarea, deși împreună și aceasta cu mari și diverse jertfe, însă de a o face imposibilă nu i'a succedat. Sînt prea încrucișate interesele europene în cestiunea orientală și aceste sînt mai pre sus de fericirea popoarelor din peninsula balcanică.

Să fim însă drepti. Nu numai interesele încrucișate ale puterilor europene fac cestiunea grea. Și diversitatea națională a populațiunii din peninsula balcanică îngreuează deslegarea cestiunii. Bulgarii, cari până eri alaltăeri tindeau mâinile și se rugau de toate națiunile din Europa, până și de Români de dincoace de Dunăre, să i scape de tirania turcească și de fanariotismul grec, astăzi, încă purtați în brațe de imperiul rusesc nu vor să scie de nimic, decât numai de o împărăție mare bulgară, care să se estindă peste cea mai mare și mai frumoasă parte a peninsulei balcanice. Ei reclamă tot pentru sine și nu au considerațiuni nici către Români din Macedonia, nici către Români dela Dunăre, cari le-au dat asil în zile grele și și-au vîrsat sângele pentru eliberarea lor de sub jugul turcesc.

În astfelu de împregiurări nu e mirare dacă afară de Români, Grecii și Turcii privesc cu nemulțămire la direcțiunea ce au luat lucrurile în orient și speculează după situațiuni, în puterea căror Bulgarilor și panslavismului să i se râteze cornițele până nu vor deveni coarne.

Dar de unde situațiuni de aceste? Dela dorință până la împlinirea dorinței este în deobște o mare distanță. Rusia, carea joacă până acum un rol însemnat în cestiunea orientală, ne-a spus numai deunăzile ambasadorul nemțesc din Petersburg, pe ocaziunea unui toast, este într'o intimitate cu Germania, cum n'a fost nici odată. Manifestațiunile aceste nu se fac numai pentru ca să se facă, ele se fac ca lumea să scie, că între cele două puteri nordice este o inimă și un cuget. Aceste două așa dară nu se vor combate în cestiunea orientului.

Dacă înmulțirea forțelor armatei franceze înalță nuorii pe orizont este semn că Franția, avînd alte păreri ca cele două puteri nordice, va fi combătută. Amenințarea aceasta are cu atât mai mare efect, cu cât pe partea acestei anevoie se vor găsi aliați. Italia, până când este în luptă cu Vaticanul, nu se va pute deslipi de Germania protestantă și de Rusia ortodocșă, cari toate luptă împreună contra ultramontanismului. Anglia e cu mult mai speculantă de cât să nu aștepte să vadă unde bate cumpăna și apoi să se mulțamească unde-va cu o insulă, a cărei folos numai ea e în stare să l'prețuiască.

Mai rămâne Austro-Ungaria. I va da ei mâna să ese din tripla alianță (dacă nu este cum-va deja eșită) în care a fost până acum și din carea a cules fructele nu tocmai dulci: Bosnia și Erțegovina?

Sînt două curente în monarchia noastră, cari ne pun în nedumerire și cari în momentul decisiv lesne ne ar pute încurca, ca să nu putem lua parte așa după cum s'ar căde la ul-

terioara deslegare a cestiunii orientului.

Pe când dincolo de Laita se pregătesc spiritele spre a împăca și mulțami pre nemulțamiții Cechi, la noi se ved tendențe de sterpire totală națională. Poate că încât privesce Ungaria mijloacele nu sînt în stare să realizeze intențiunea. Este însă destul de rău că se ivesce așa ce-va, e destul de rău, că tendenței i se dă cu prisos nutremânt chiar și în presa oficioasă, spunîndu-se nemaghiarilor, că e pagubă să se maghiarizeze, că e pagubă de ori ce minut perdut și e pagubă că nu s'a folosit timpul trecut spre scopul acesta.

Cine sînt nemaghiarii în Ungaria? Sînt trei milioane de Români și ce-va mai puțin decât atâți Sârbi, Slavoni, Slovaci, Ruteni, luați cu toții într'una.

La toată întempleră, adecă ori mai sîntem ori nu mai sîntem în tripla alianță, naționalitățile astfelu amenințate nu vor primi amenințarea cu sânge rece. Asupra celor de o naționalitate cu densele, dincolo preste Laita, impresiunea ce se va face nu va fi bună. Mai departe nu ne estindem, cu toate că, cel puțin, noi Români am avé dreptul cel mai mare și tare, chiar din punct de vedere al politicei patriotice, a ne gândi și la impresiunea, ce vor lăsa tentativele de o desnaționalizare în inimile Românilor din vecinătate, de-și afară de barierele patriei noastre.

Îi vedem pe toată ziua apropiindu-se de monarchia noastră, dar ei se ved, prin noi și prin sine înșiși, earăși pe toată ziua respinși. Este adevăr că nu sînt o putere mare, însă în evenimente ca cele ce au să urmeze nu sînt de desprețuit. Pentru că încă nu scim, din multe alianțe și prietiniții mari, nu vom ajunge să ne pară bine, dacă vom pute cei din Austro-Ungaria și Români din România să luptăm împreună pentru esistență, între Adria și Marea Neagră și în giurul Carpaților.

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.
(14. urmare.)

XI.

Trei contra unul. (urmare)

— Domnule, și se ea încet, închindînd cu precauție ușa, eu pricep inima D-tale și bine am vădut, că ea mi este devotată... Astă-sară, m'au atins vorbele și privirile D-tale mai mult ca discursuri lungi.

— Ce vrei se și ci? întrebă învătătul uimit.

— Că acceptez amorul D-tale.

— D-ta acceptezi...

— Oh! din toată inima mea, noi vom fugi amîndoi din casa aceasta, și vom aștepta, în refugiul care îl vei alege, consimțemîntul mamei la căsătoria noastră.

— Ce vorbesci de consimțemînt? și se Van-der-Bader, tot mai mult uimit.

— Oh! sînt sigură de tatăl meu el te iubesc, te admiră, replică tinăra fică.

— D-ta crești...

— Fără îndoială, amice, însă pentru a învinge aversiunea mamei, este absolut de lipsă, a ne depărta de aici pentru vre-o câteva zile. Ascultă-mă dară cu atențiune.

— Te ascult.

— Într'un ceas toți vor dormi, eu voi eu eși încet, și D-ta mi vei urma.

— Ah! Eu se-ți urmez?

— Da, acuma mă duc în camera mea și găsesc un mic sac de drum, ca să-l luăm cu noi; peste puțin... fericirea și libertatea!

După aceste cuvinte rostite cu glas lin, Constanța aruncă o lungă privire către Van-der-Bader și dispărû. Cest din urmă și stergea fruntea de sudoare. El pricepuse.

Învătătul redevenise omul, a că-

rui educație era atât de incompletă... toate învățăturile materne agitară sufletul seu... El începea a tremura de frică.

— Se fug cu această fată tinăra, și se el, oh! aceasta este prea mult, aceasta este prea mult! Și ce se fac? n'a vorbit ea de măritat? dar aceasta este imposibil, eu nu mai sînt stăpîn peste mine, eu urmăresc un scop, pe care voiesc al ajunge, eu trebuie să fiu liber pentru a mi împlini misia... Aceasta tinăra copilă mă iubesc dară, de oare-ce vrea să se mărite după mine? O, Michelet, iubite măestre, luminează mi spiritul, plin de întunec, amorului urmează fata acestei case?

Dar amorul acesta eu nu l'împărțasesc... eu nu simt decât un simțemînt; frica! ce o se fie de mine, ce se fac?

Van-der-Bader deschise o fereastră, sorbia cu plăcere aerul curat și rădîmînduși capul seu puternic pe mâni, se mâna a căuta în întunec o soluțiune a necazului seu!

XII.

Care probează că providența nu părăsesce învățații niciodată.

Sună o jumătate de oară la biserică învecinată.

Van-der-Bader trăsări.

Deodată observă dealungul casei o umbră, care se apropia. Un pasant întârziat fără îndoială.

În momentul când eroul nostru făcea reflecșiunea aceasta pentru sine, umbra stătea și l'chiamă pe nume.

Profesorul și frecă ochii și se întrebă că nu visează.

— D-ta ești, domnule Van-der-Bader, și ce glasul? Binecuvintez providența!

— Cine ești, întrebă doctorul.

— Da nu mă recunosci?

— Nu!

— Eu sînt vechiul D-tale elev, Alphen Ellermann.

— Cum, D-ta ești?

— Da, domnule doctor, am sosit chiar de o oară, și am aflat la gară tot...

Dacă ar fi ca lucrurile să se deslege astfel, adecă monarchia în cele din urmă să incline spre politica puterilor nordice atunci provocarea naționalităților din Ungaria nu ar fi totgmai nimerită. Și în cazul acesta monarchia ar fi într-o pozițiune neplăcută; vina însă va fi a politice greșite și neprevădătoare, purtată de acei ce o conduc astăzi, fiind aplicați a substitui idealurile realității.

Poate că furtuna nu e așa de aproape precum o prevestesc semnele. Ea este însă neevitabilă. Dacă este așa, atunci conducătorii noștri politici să se întoarcă din vreme din drumul rătăcit, ca furtuna să nu ne surprindă nici dacă va veni curând, nici dacă va veni mai târziu.

Revista politică.

Sibiu, în 21 Martie.

Camera ungurească din Budapesta începe deja de acum a și face ferii. Mulți deputați părăsesc capitala cu gândul a nu se mai întoarce până la toamnă. Astfel desbaterea bugetului nu va lua dimensiuni mari și nouă ni se pare, că și proiectul de lege pentru maghiarisarea scoalelor va scăpa ne desbătut și va rămâne tot proiect până după feriile cele mari ale dietei. De altcum eri comisiunea dietală pentru instrucțiune a ținut a doua ședință și a desbătut suspomenitul proiect până la § 4. Raportul despre ședința aceasta a comisiunii îl vom aduce în nr. viitoriu. Cu privire la proiectul de lege pentru maghiarisarea scoalelor mai avem a înregistra o manifestațiune a deputaților sași ce aparțin partidei guvernamentale. Și ei au aflat de bine a se deslipi în aceasta privință de guvern și prin un ales al lor a da într-o conferență a partidei guvernamentale următoarea declarațiune:

Onorată conferență! Eu mi-am luat voia a cere cuvântul de oare-ce ca membru al partidei imi țin de datorință, în numele deputaților săsesci, cari se țin de partida guvernamentală, a face conferenței o descoperire și adecă aceea, că noi proiectul substernut de Escelența sa ministrul de instrucțiune privitor la instrucțiune în limba statului nu'l putem primi, și vom vota în contra. Noi nu o facem aceasta din motive naționale, pentru că deși suntem noi Sași pacinici, nouă totuși nu ne e teamă de popanțul maghiarisării, dară nici nu credem, că aceasta năluca predomnesce acum; noi o facem aceasta simplu din motivele culturale generale ale poporului. Noi ținem acest proiect de superfluu ba chiar de păgubitor; de superfluu pentru că în legea scolară populară deja în vigoare este prevădută, că aceia, cărora cunoștința limbii de stat le este neincungiat de lipsă, și-o pot câștiga; de păgubitor pentru că executarea acestei legi

— Așteaptă-mă, imi iau cartea și viu.

Tinărul făcu un semn de bucurie.

— Vii domnule profesor?

— Da, da, dise Van-der-Bader, care vedea ceriul deschidându-se, cugetând la eliberarea sa; nu pierd nici un minut.

Și ca un amarez care iasă în reversatul dorilor din casa unei amante iubite pași doctorul cu cautele nedescriptibile, peste pragul odăiei sale și voia chiar să coboare scara.

— Nu este vreme, eu nu sunt încă gata, dise o voce lină lângă el. Era Constanța.

— Pst! făcu el, te-aștept înaintea casei.

Aceasta era minciuna cea dintâi care trecuse peste buzele profesorului din Leyden.

Tinera copilă se retrase.

Eroul nostru traversă coridorul, deschise poarta care cărția ceva; era liber și Ellermann venia cătră dânsul.

(Va urma).

după convingerea noastră va păgubi în mod simțibil propriul scop de învățământ al scoalelor elementare. Pentru că eu întreb, care va fi rezultatul, dacă această lege va intra în viață? Resultatul va fi, că bietul copil de țeran săsesc, sau românesc, slovăcesc sau sârbesc nu va învăța nici limba statului, dară nici obiectele propuse lui în limba maternă. El dacă ese din scoală nu scie nici unguresce nici nu și-a putut câștiga aceea puțină cunoștință, ce este de câștigat în scoalele aceste inferioare.

Eu încheiu scurta mea declarațiune nustră speranță, că deși punctul nostru de vedere în această cestiune diferează, noi totuși putem rămâne membrii fideli ai partidei.

Budapesta, 28 Martie 1879.

Un deputat săsesc din partida guvernamentală.

Feriile dietei preste Paști vor ținé până la 26 Aprilie n. Probabil este, că în Maiu totuși se vor întruni la camera deputații în număr complet, din cauză că presidentul Ghyczy are de cuget a și da dimisiunea și alegerea noului president va fi o ocaziune bine venită pentru ca partidele să și măsore puterile. Partida guvernamentală candidează în locul lui Ghyczy pe Iosif Szlavy.

Despre executarea ocupațiunei micste în Rumelia-resăriteană astăzi nu avem sciri noué și positive. Atât pare a fi chiar de acum sigur, că la ocupațiunea micstă va participa Anglia, Austria și Rusia. Germania la nici un cas nu va participa, ear Turcia va fi eschisă de la participare. „Neue freie Presse“ din Viena comunică, că Germania și-a cedat partea sa la ocupațiune Austriei, așa încât aceasta ar avé să trimită la Rumelia 6000 soldați. „Dacă se va adeveri aceasta“ dice „Neue freie Presse“, „atunci se deschide o perspectivă noué de posibilități ominoase. Austria are numai în idee o trecere a trupelor sale prin Serbia și să și lovesce de opozițiunea Rusiei, însă ea scototesce negreșit și aici la spriginul Germaniei, care împinge cu consecență Austria în orient. Cu acești 6000 soldați contele Andrassy tot așa de puțin va puté ajunge din Serbia la Novi-Bazar și din Filipopole la Salonichi, precum n'a putut-o face cu taimoasa „companie“ în Bosnia și Hertegovina; însă se scie, cum din „o companie“ s'au făcut 300,000 oameni și astfel s'ar puté și multiplica în mod corespundătoriu acel număr de 6000 soldați“.

În senatul imperial din Viena s'a îndreptat cătră guvern două interpelațiuni în cestiunea Rumeliei resărite. Deputatul Magg și consorți întrebă pe guvern, că este în conglăsiure cu legea armatei, ca să se folosească trupe austriace pentru ocuparea unei țeri străine și nevicine, a Rumeliei resărite. Ear dep. Auspitz și consorți interpelează, că scirile despre o ocupațiune micstă a Rumeliei resărite adevărate sânt?

Senatul Franciei a hotărît a aména desbaterea asupra propunerii despre reintoarcerea camerilor dela Versailles la Paris.

Juncțiunea drumurilor de fer austro-române.

Convențiunea încheiată între Austro-Ungaria și România la 12/24 Martie 1879.

Guvernul Alteței Sale Regale, Domnul României, și Guvernul Maiestății Sale Imperatorele Austriei, Rege al Boemiei, etc. și rege Apostolic al Ungariei, considerând că drumul de fer, de construit în virtutea convențiunei din 31 Maiu 1874, de la Brașov la Ploiesci, prin Timiș-Predeal, n'a putut fi pus în exploatare la terminul ficsat prin disa convențiune, a luat hotărîrea de a modifica, prin un arangiamént adițional, unele clause din convențiunea dela 31 Maiu

1874, și au numit, spre acest fine, ca plenipotențiar, adecă:

Alteța Sa Regală Domnul României pe d. Ioan Bălăceanu, trâmisiul seu extraordinar și ministru plenipotențiar pe lângă curtea din Viena, etc.,

Maiestatea Sa Imperială și Regală Apostolică pe d. Jules Comite Andrassy de Csik-Szent-Kiraly și Kraczná-Horca consilierul seu intim, ministru al casei sale și al afacerilor străine, etc.,

Cari, după ce și-au comunicat deplinele lor puteri aflate în regulă, au convenit asupra articulelor următoare:

Art. I. Prin derogatiune la articolul 4 al convențiunei din 31 Maiu 1874, cele două Guverne se angagiază a face să se construiască, fie-care pe teritoriul seu, și a pune în exploatare linia dela Brașov la Ploiesci, prin trecătoarea Timiș-Predeal, la 1 Decembrie 1879 cel mai târziu.

Doué secțiuni ale acestei linii, anume: secțiunea „Brașov-Predeal-Sinaia“ și secțiunea „Câmpina-Ploiesci“, vor fi însă date circulațiunei până la 30 Maiu 1879 cât mai târziu.

Guvernul Alteței Sale Regale Domnul României se angagiază încă a lega, în mod provisoriu aceste două secțiuni prin un serviciu regulat de mesagerie, între stațiunile Sinaia și Câmpina, și de a l' manșiné până la punerea în exploatare a liniei întregi.

Art. II. Dispozițiunile conținute în articolul 7 al Convențiunei din 31 Maiu 1874 cu privire la stabilirea stațiunilor internaționale comune, sânt abolite și se renunță de o parte și de alta, la cererile de remburse a cheltuielilor ce s'ar fi făcut până astăzi în privința acestor stațiuni.

În ceea ce privește serviciul drumului de fer la frontărie, și operațiunile vamale, s'a convenit ceea ce urmează:

a) Pentru linia dela Timișoara la Turnu-Severin, prin Orșova (Verciorova), remiterea și primirea trenurilor vor avé loc la Verciorova. Revisuirea vamală a bagagiilor, voiagiilor și a mărfurilor se va face, pentru Austro-Ungaria la Orșova, și pentru România la Verciorova.

b) pentru linia Brașov-Ploiesci, remiterea și primirea trenurilor, precum și revisuirea bagagiilor vor avé loc pentru ambele state de odată, la stațiunea Predeal. Expedițiunea vamală a mărfurilor se va face, pentru Austro Ungaria, la Brașov și, pentru România, sau la Ploiesci, sau la Bucuresci.

Guvernul Alteței Sale Regale Domnul României se angagiază a construi stațiunile sale la Verciorova și Predeal în astfel de mod ca remiterea și primirea trenurilor să se poată face acolo convenabil, și se obligă încă a stabili în stațiunea Predeal, cu cheltuiala sa și până la terminul ficsat pentru deschiderea liniei întregi, instalațiunile necesare pentru birourile și locuința impiegaților unguri de vamă și de poliție, după indicațiunile ce Guvernul ungar va da la timp.

În ceea ce privește serviciul, dintre și în stațiunile de la graniță, administrațiunile liniilor de juncțiune respective vor avé să încheie între dânsese contracte de exploatare, care vor fi neapărat supuse aprobării Guvernelor competente.

Art III. Fiind că linia Timișoara-Orșova-Verciorova-Turnu-Severin este terminată și a fost deja pusă în exploatare, pe teritoriul ungar până la Orșova și pe teritoriul român, până la Verciorova, cele două părți contractante s'au învoit ca ea să fie dată circulațiunei internaționale imediat după schimbarea ratificațiunilor prezentei Convențiuni.

Art. IV. Toate dispozițiunile Convențiunei din 31 Maiu 1874, care nu sânt modificate prin Convențiunea de față vor rămâne în vigoare.

Art. V. Prezenta Convențiune va intra în vigoare îndată după schimbarea ratificațiunilor, care va avé loc la Viena, în cel mai scurt termin posibil, și îndată ce aceasta Convențiune va fi obținut aprobarea Corpurilor Legiuitoare respective.

Drept care, Plenipotențiarii au semnat prezenta Convențiune și au pus pe dânsa sigilul armelor lor.

Făcut la Viena, în dublu osemplar la 12/24 Martie 1879.

(Semnat) I. Bălăceanu.

(L. S.)

(Semnat) Andrassy

(L. S.)

Pentru conformitatea traducțiunei, ministrul afacerilor străine, I. Câmpineanu.

Un scandal ovreesc.

Cât de mare și fără margine este obrăsnicia jidovească în Moldova, ne dovedesce între altele și următoarea întâmplare, ce o reproducem după „Curierul Balasan“ din Iași. Eată-o:

De trei zile, orașul nostru e sguudit de o supremă indignațiune produsă prin una din acele fapte, care ca tot dreptul au fost desprețuite, condamnate și în totdeauna combătute de popoarele civilizate. Iașul a trebuit Duminecă dimineața să înregistreze în analele sale un fapt de fanatismul cel mai negru comis tocmai din partea acelor, cari se referă la principiile de umanitate și de civilizație spre a ne cere sacrificiul de a tăia în două pânea, de care se hrănesce viața poporului român, și a le da o jumătate din ea. Vinerea trecută murise bătrânul rabin Șeiche Șor, domiciliat în strada Podul-Vechiu. Scirea despre moartea acestuia se răspândi cu iuțela fulgerului prin toată jidovimea din Iași. Chiar în aceeași zi strada Podul-Vechiu, dela un cap până la altul, în lungime de vre-un chilometru și ce-va era ticsită de un număr imens de Jidani. Era chiar imposibil a străbate prin acea desime, care undula ca valurile vre-unui potop. A doua zi Sâmbătă, aglomerarea era și mai mare și îngrămădirea și mai îndesată. Veni apoi Dumineca! Stradalele Podul-Vechiu, Pomir, S-ta Vinere nu mai încăpeau. Ori unde te uita, nu vedeai decât neagra jidovime, ear trecerea pe acolo era un adevărat pericol de viață. Creștinii fie bărbați sau femei, care mai ales dimineața se reîntorceau dela Hallă nici nu aveau chip să resbată nu numai că vedeau imposibilitatea, dar erau chiar la capătul stradelor opriti de Jidani, a trece pe acolo. Vai de acela, care s'ar fi opus, mai ales dintre femei, căci îndată se vechi ghiontit, alungat și aruncat cu colb sau cu gunoi în ochi. Românii însă, patetici și toleranți cum sânt ei de firea lor, suferiră în tăcere această netoleranță și obrăsnicie jidovească, după cum au suferit în totdeauna impertinența imperciunaților. Pe la oara 9 1/2 rabinul fii scos din casa lui spre a l' duce la mormânt. Ce era atunci pe sus amintitele strade, e greu de spus dar încă de inchipuit! Trebuia cine-va să fie martur ocular. După cum puhoaele inverșunate a unui potop se revarsă peste tot locul, așa începură Jidanii să înunde stradele ce duceau spre cimitirul lor. Tot ce le venia în cale fii dat la o parte. Mii de brațe se vedură dând prin aer și făcând semn creștinilor, și mai ales femeilor acestora să fugă, ca nu cumva să arunce o privire asupra secretului în care se afla rabinul. E lesne de înțeles, că grămădeala de atâtea mii de oameni, — căci erau preste 15,000 Jidani, — a tras curiositatea multora și mai ales a secului feminin. Ori unde însă fanaticii Jidani vedeau vre-o femeie într'o fereastră sau într'un balcon pe unde treceau, de îndată ridicară canisce solbatici mânilor, scuipară, aruncară cu colb și pietre în feresti și urlară cuvintele cele mai insultătoare. Dughenile fură închise, circulațiunea era oprită pentru creștin și valuri de Jidani îmbrăcați cu păpuși, colțuri albi (feștelți) și caftane se tot revêrsau fără încetare pe stradă la vale, făcând ca aerul să resune de clocotul murmurilor lor. Cortegiul ajungând lângă Spitalul Israelit, Jidanii vedură mai multe dame rădimate de un za-

plas și privind din ograda asupra funerarilor. Ca nisce fără selbatice se aruncară Jidani asupra acestora, spre a le oprî să privească cu ochi profani asupra rabinului lor. Una dintre aceste dame, era nevasta preotului Panteleimon Petrovici, preot la paraclisul Prințului Grigorie Sturza. Mii de mâni se ridicară și un uragan de strigăte isbucni din mijlocul Jidanilor amenințând pe acele dame fice și prietina a preotesei de a se retrage și aruncând asupra lor cu pietre și colb, spre a le alunga. Însă nemulțămii cu atâta, se repeziră o grămadă de Jidani, pătrunseră în ograda preotului apucară pe preoteasa, care fiind bătrână de 60 ani nu putea să fugă destul de repede, o loviră cu petri și pumni în ochi, o aruncară jos călcându-i corpul cu călcăele lor. Celelalte dame, fiind mai sprintene se refugiară în casă, dar nici acolo n'au scăpat de urgia fanatismului jidovesc, căci Jidani năvăliră în casă bătând și schingiuind pe aceste dame sermane.

Pe când aceasta s'a întemplat în lăuntrul casei, Jidani din afară aruncară cu petri în ferestri, sfărâmandu-le pe toate și stricând tot din odăi. Năvala furiei acestor oameni selbatici de fanatism era atât de mare, încât zaplazul era cu totul sfărâmat și aruncat la pământ. Mulțămii poliției, care veni în ajutor, preoteasa a fost răpită din mâna neoamenilor, cari fură imediat arestați. Preoteasa fu condusă la spital având capul spart, fața umflată și rănită, ear tot trupul sfărâmat și plin de vânătăe. Pe când se întempla aceasta Jidovii — căci cortegiul era mai bine de un kilometru lung — maltratară și în alte locuri femei române, ce priviau la cortegiul. Primprocurorul d. Alesandrescu, aflând despre aceste crime, a mers imediat la fața locului împreună cu judele de instrucție d. Pantaziu și cu prefectul de județ d. Gheorghian spre a constata și adresa procesul verbal despre toate cele întemplate.

Dl. prefect și dl. prim-procuror telegrafară la București despre cele întemplate. De atunci instrucțiunea a urmat până eri. S'au arestat în flagrant delict 13 Jidani și anume: Idel Holtmann, Elias Şrager, Herşcu Hermann, Zeilic Rozenbaum, Nusim Bauer, Froim Urleanu, Iancu Marcovici, Iancu Marth Goldenberg, Leizer Linder, Herşcu sin Lupu, Iosip Horoviți, Şmil Şfarți, Marcu sin Şaia.

Ministrul de justiție a mai delegat din București pe dl. Poenar-Bordea deputat să asiste la cercetare. Parchetul are indicii foarte grave și mărturii chiar a unor Jidani, că ei au fost agresorii și că erau însărcinați de „nația lor“ a împedează în orice chip ca femei creștine să privească la înmormântarea rabinului. Justiția română își va face datoria. Crimele însă comise de fanaticii Jidani vor deschide Europei ochii asupra adevăratei valori a Jidanilor din România. Ne așteptăm că Jidani au și telegrafat diarelor din străinătate căutând a desnatuura faptul, și a ne face pe noi culpabili. De astă-dată însă intrigile și tertipurile lor, vor fi demascate chiar prin simpla împregiurare, că dintre Jidani nici unuia nu'i lipsesce măcar un fir de păr, și nici un bumb, pe când din partea Românilor — atâtea dame bătute, rănite și cu capetele sparte. — Ceea însă ce cade greu în sarcina întregii jidovimi din Iași este, că din atâta mii Jidani, câți erau prezenți, nici unul nu s'a mișcat să abție pe turlații fanatici și să vie în ajutorul unor femei slabe și bătrâne. Nici unul n'a sărit în ajutor și această împregiurare aruncă o pată neagră asupra tuturor. Oameni cari maltratează din fanatism pe Române bătrâne, sau cari privesc cu sânge rece, cum coreligionarii în bestialitatea lor

maltratează femei române, merită ei oare a li se da dreptul să dispue de destinul României? În aceasta consistă patriotismul lor român pentru care reclamă în gura mare, că li se cuvin drepturile politice în România?

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Brețcu, 13 Martie (Reuniunile preoțesci*) Cu o idee tocma la timp, a pășit d. preot Moșoiu în publicitate, când și-a ridicat vocea în favoarea reuniunilor preoțesci. Însă ideea de reuniuni cu scop de a aduce o uniformitate în serviciile bisericesci ceremoniale după părerea mea e de mai puțină însemnatate, de cât viesce în adevăr să'i o atribue; pentru că:

1. Cărțile noastre bisericesci (molitvelnicul, dreptul canonic etc.) așa tractează de cu deamăruntul agendele unui preot în funcțiuni, încât numai să le cetească și uniformitatea sustă.

2. Evlavia creștinilor nostri și până acum ne-a ținut și ne ține în formă de reuniuni prin convenirile dela boteze, cununii, inmormântări și masle, căci invita preoți din mai multe comune, tracte ba chiar și din diferite eparchii și din astfel de conveniri încă își poate omul câștiga uniformitate la severșirea funcțiunilor ceremoniale preoțesci.

3. Fiecare a studiat teologia, și până atunci nu s'a preoțit, până când nu a fost instruat în severșirea funcțiunilor.

Din aceste premise dară eu nu convin cu reuniunile preoțesci întocmai după cum le optează D. P. Moșoiu căci aceste ar fi împreunate cu pierderi de timp, spese și neplăceri, cari în rezultate nici pe departe nu sa' rentă. Aceasta o afirm din aceea convingere, căci ca să se poată cineva a se lumina și instrua după cum susține o altă corespondență datată din Bran și publicată în Nro. 27 a. c. trebuie să dispună înainte de toate de timp și al doilea de spese. Punctul doi treacă ducăse, însă cu punctul dintâi ceva face preotul? O scim cu toții, că preotul mai tot timpul anului îl petrece în parochie și la aceasta e și deobligat. Vine un singur cas de iese și el pe vreo câteva zile sau chiar oare din parochie și pare că e o persecutare a prevedenței asupra preotului pentru că și-a lăsat turmasa, că atunci se întemplă născeri (boteze) și morți grabnice și iată că neplăcerea poporului indată îl intimpina la reintoarcere. Și apoi oare putem invinovăți poporul? Cumcă noi tocmai de timp să'l petrecem aiurea, nu prea dispunem, s'a observat cu ocaziunea sinoadelor protopresbiterale și a alegerilor de deputați ca abia apuca fiecare a se reintoarce acasă, pentru ca să evite murmurul poporului. S'ar mai puté aduce înainte și alte împregiurări. Ce-ar dice poporul, când ar auđi că preotul s'a dus să mai învețe? Desigur că nu s'a prea purtat bine, când a fost la învățatură, și acum de aceea trebuie să meargă să învețe. Aceste le dic după convingerea mea, alții poate au convingeri și primesc cu bucurie să fiu combătut de alții. Însă Reuniuni! Cuvântul acesta a sunat bine în urechile noastre și ar fi timpul să le și avem odată! Ací e locul unde 'mi iau libertate a 'mi esprima convingerea mea despre sco-

* Am dat, și dăm încă curs liber debaterilor asupra obiectului ce la avut în vedere și corespondența de față, rezervându-ne de a veni și noi mai târziu să 'l discutăm și din partene. Până una altă, atragem atențiunea on. preoți asupra împregiurării, că, după părerea noastră, cestiunea reuniunilor preoțesci și a lipsei lor n'ar trebui discutată fără de-a cugeta la Statutul organic și la firea lui. Red.

pul ce ar fi să'l urmărim și urmărim și rezultatele, ce le-am ajunge ar fi cu mult mai neasteptate, căci fiecare și-ar vedé familia sa asigurată.

Înainte de toate permit, că trăim în timpul reformelor administrațiunii noastre bisericesci. E constatat, că toți câți au trăit în astfel de timpuri de reforme, au trebuit să aibă zel, perseveranță și să și jertfească interesele pentru ca să poată produce rezultate mari.

Cu bucurie trebuie să o mărturisesc, că DD. Preoți dinnaintea coetanilor mei și a mea cu jertfirea intereselor personale au fost organe fidele nisuiștelor de progres ale mai marilor sei și s'au pus la înființarea fondurilor bisericesci, scolare și parochiale și înbărbătând cu cuvântul și cu fapte au adus lucrul acolo — deși cu multe necazuri, ba chiar și murmurări din partea poporului — în cât astăzi cei cari murmurau ved roadele cele pline de rezultate inbucurătoare spre marea lor mirare în un timp atât de scurt.

Prin aceste însă nu voi să afirm că mai mult nu trebuie făcut. Nu! ci precum și-au câștigat ei merite, așa ne putem câștiga și noi prin buna manipulare și inmulțirea lor.

Ací vin însă la oare-ce și nu sciu ce nune să'i dau, căci e vorba să ne interesăm de soartea noastră și a următorilor nostri și să nu mi se ea în nume de rēu, căci amorul 'l-am început dela alții eară nu dela noi. Acum ne-ar fi venit rēndul, să ne ajutăm și noi pe noi: 1) prin întemeierea unui fond preoțesc (fie acesta tractual sau eparchial—eu însă aș dori ca să fie eparchia sub controla și administrarea prea venerabilului consistoriu archidiececan până atunci, până când vom avé constituțiunea bisericescă) și 2) prin întemeierea de biblioteci tractuale.

Despre fondul de ajutoare trebuie să amintesc cu mângăiere, că începutul e pus de Marele Andreiu prin fondul preoteselor serace, dară ajutoarele sunt tare modeste și nu se pot astupa toate lipsele ci ar trebui mai estinsă sferă ajutoarelor și spriginită prin contribuiri noastre benevoale astfel încât fondul preoțesc să aibă trei rami

a) pentru ajutorarea orfanilor preoțesci prin distribuirea de stipendii etc.

b) pentru pensionarea preoților și c) pentru preotesele văduve.

E adevărat, că pozițiunea noastră încă nu e deamă de invidiat, dară până când tatăl de familie trăește, până atunci se ține în rēnd cu lumea, dară întemplându-se o nenorocire atunci devine cu mult mai nenorocită familia decât a ori-cărui muncitor, de oare-ce subsistița preotului e asigurată numai de ađi pe mâne și a familiei remase cel mult pe 1/2 an; eară de ací încolo să o miluească D-đeu. Pasagiul acesta va da materia de umor la mulți, cari și au viitorul asigurat, pentru preoți însă cred că nu e chiar umor.

Cam în felul acesta ași dori eu înființarea reuniunilor preoțesci unde apoi preoții să și dea păreri asupra sumei ajutoarelor, ce au a se distribuă la diferiții indiviđi ajutorânđi, eara privitor la bibliotecile tractuale, prin lectură de opuri, s'ar lărgi și cercul cunoscintelor, de oare-ce un manual tractează totdeauna o materie mai adēnc și mai omnilateral decât o prelegere a vre-unui din frați.

Permitămi-se acum a'mi descoperi părerea și în privința modalității înființării acestui fond.

Nu ar fi rēu, ca la fie-care ram al fondului, să contribuie fie-care preot o sumă anumită, ce o ar decide majoritatea, eară la al preoteselor văduve jumătate numai cât la cealaltă

doi rami, spre a deveni membru împreună cu familia lui. Suma aceasta ar puté fi solvită anuatim sau odată pentru totdeauna. Chiar și odată pentru totdeauna nu ar fi cu greu avēnd ajutorul împărătesc, care deși este destul de așteptat de fie-care preot spre a fi împărțit din el spre astfel de scop totuși sciind că prin acela și poate asigura venitorul familiei, cu bucurie 'l-ar cede în favorul înființării fondului spre a nu fi remușcat în ultimele momente ale vieții sale, că a lăsat familia sa nemângăiată și neasigurată, ba poate chiar în miserie.

Din considerări ca aceste rog pe fie-care din d. d. preoți din întreaga archidieceasă, ca să aducă cestiunea aceasta în pertractare la sinodul protopresbiteral proxim și a ruga pe Prea Venerabilul Consistoriu Archidiececan a spriginii propunerile sinoadelor protopresbiterale; a lua sub scuturi și îngrigirea sa înființarea acestui fel de fond după cum va afla mai bine precum a făcut-o aceasta eparchia Aradului, ca astfel și archidieceasa să nu rămână înderētul surorii sale, eară dd. protopresbiteri a binevoii ași lua asupra înființarea de biblioteci tractuale, căci cu un merit și vor adauge mai mult pe lângă cele multe, ce și le-au câștigat pentru preoțime și popor.

Aceste le-am scris nu pentru că sūnt preocupat de vre-un spirit de castă sau că aș fi cel dintâiu care a venit cu astfel de idei, ci fiind că cestiunea reuniunilor preoțesci e adusă la ordinea țilei de alții. y.

Varietăți.

* (Români din Zernești pentru limba maghiară). Fată pasagiul din „Nemere“ la care ne-am provocat în nr. trecut: „Pe la începutul lunii acesteia a venit în comuna Zernești, cunoscută din istorie (poate pentru păstrării cei bunii. Traduc.), Români din Brașov sciutori de scrisoare (irástudó). Ei au vrut să adune subscrieri pentru o adresă de mulțămii, prin care să se esprime mulțămii Mitropolitului Miron Romanul pentru că a protestat la Regele în contra instrucțiunii obligate în limba maghiară. Au adunat pe reprezentanții comunei și și-au descoperit scopul venirei lor. Mare șgomot s'a escat în urma descoperirii și raportorul a audít declarări de aceste: Nici D-Ta n'ai fi notariu public, dacă n'ai sci unguresce. Dară episcopul X X pentru ce și-a dat pe fiul seu togma în Debretin la scoală, dacă nu e amic al limbei unguresci. Domnii câți au venit aici toți sciu bine unguresce, de ce lucră dară în contra ca copiii nostri să nu poată învăța limba maghiară? Așa e, că pentru ca d-v. și copiii d-voastre să rămâneți domni, eară noi și copiii nostri să rămānem proști? Și făcēndu-se mare consternațiune (!) între sciutori de scrisoare au avut de lucru până să imblāndească poporul. Numai patru subscrieri au adunat din marea comună.“

* (Un president popular). Dl Dups presidentul consiliului elvețian primí într'o đi dela un elev din scoala populară o epistolă, în care îi scrie scurt și bine: „fiind Dvoastră president, trebuie să primiți multe epistole din toate țerile. Avēnd eu o colecțiune de marce, 'mi-ați puté trāmite și Dvoastră marce“. Presidentul fiind ocupat cetesce epistola copilului numai cam târđiu, îi trāmite însă după cetirea ei o cuvertă mare oficioasă umplută cu marce de tot rare scriindu-i cu mâna propriă și o epistolă, prin carea se roagă de ertare pentru întârđierea responsului. Tinerul Helvețian va fi fost mulțămit cu ampoiul suprem al statului seu! —

* (O milionară nihilistă). Între arestații pentru turburările din urmă în Chiev, este și fiica de 20 ani a fabricantului și milionarului cunoscut în toată Rusia, Ivan Malcef, care în fabricile din guberniile Orlov și Smolense dă lucru la 20,000 lucrători. D-șoara Malcef, apoi comitasa Panin și fiica generalului Gersfeld fac, ceea ce este drept o frumoasă societate în citadela din Chiev.

* (Din India) să anunțe o descoperire importantă geografică. Cursul lui Sangu sau al marelui fluviu din Tibet fiind de un esperiment indigen dela despărțământul indic geometric măsurat până la 200 miluri spre răsărit de Chetang, cel mai de parte punct, care a putut fi până acum urmărit în această direcție, cursul lui Sangu aici i-a dispărut între nesecul culine, în cari măsurătorii n'a putut intra. — Această experiență a adus acum lumina asupra dubiului de până acum al geografilor despre identitatea lui Sangu și Brahmaputra.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Genesa evangeliilor

(Studiu biblic)

Ἐγενεῖται τὰς γραφάς. Ioan 5, 39.
(2 urmare).

Prima întrebare este: care a fost cauza, a doua: care a fost scopul evangeliilor?

Cea dintâi nu se poate răspunde de cât în special; cea de a doua are caracter mai general.

Cea dintâi prin urmare se va răspunde, când va fi vorba de Evangeliile singuratiche. Aici avem deci să dăm răspuns la întrebarea a doua:

Scopul Evangeliilor

Avut'au oare de gând Evangeliștii să scrie biografia lui Iisus? Purtau ei dijar spre acest scop? Sigur că nu.

Dacă ar fi acest cas, ar trebui să aflăm la densii conglăsiune chronologică, ce nu există.

Justin martirul în Apologia I, 66²) Dialog, c. Trypho c. 103³) ș. a. ne dă cea mai lămurită deslușire asupra acestei întrebări, numind Evangeliile ἀπομνημονεύματα τῶν ἀποστόλων (memorabiliile apostolilor adică după cum le-au scris apostolii). Și aceea ce dăce Ioan în Evangelia a 4-a (20,3021,25) că s'a scris numai o parte mică din faptele lui Iisus, având valoare pentru toate Evangeliile, confirmă cuvintele citate ale lui Justin.

Evangeliile sânt, pentru că cuprind, numai nesce trăsături însemnate din viața lui Iisus și prin urmare scopul scriitorilor n'a putut să fie a descrie viața lui Iisus.

Scopul Evangeliștilor este destul de bine marcat de Luca⁴) și Ioan,⁵) ad. întărirea în credință. Această întărire în credință este ținta tuturor Evangeliilor, va să dăcă: a întări în scris credința creștinilor în Iisus Christosul, cel propovedit până aci cu cuvântul.

Nu viața dilnică a putut fi obiectul propovăduirii, ci învățăturile și faptele lui. Aceasta și a Evangeliilor scrise.

Nimic mai sigur ca aceea, că timp

²) οἱ γὰρ ἀπόστολοι ἐν τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτῶν ἀπομνημονεύμασιν ἃ καλεῖται εὐαγγέλια, οὕτως παρέδοσαν.

³) ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν, ἃ φημί ὑπὸ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξείνους παρακαλοῦσθαι συντάχθαι.

⁴) 1, 4. ca să te convingi despre siguranța învățăturilor, în cari ai fost instruit (ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν)

⁵) 20, 31. „Iar aceste s'au scris ca să credeți că Iisus este Christosul, fiul lui D-șeu, și ca creștind să aveți viață...”

mai îndelungat sa predicat Evangelia cu graiu viu, și numai mai târziu i-au venit scrierile întru ajutor. Dar atât în predica cu graiul, cât și în Evangeliile scrise nu se putea vorbi de învățăturile lui Iisus, de D-șeirea lui, fără ca să se facă pomenire de viața lui, de istoria lui. Istoria a servit numai ca veșmânt în care să se îmbrace învățăturile lui Iisus; ea s'a folosit numai ca mijloc, prin care să se facă videntă aretarea D-șeirii pe pământ, lucrarea ei pentru mântuirea omenimei.

Scopul istoriei a fost instrucțiunea evangelică.

Dar instrucțiunea evangelică nu s'a putut face fără a fi cu considerare la impregiurările și neajunsurile aceloră pentru cari era menită.

Fiind impregiurările și neajunsurile diferite, și trebuind să țină cont de d-șeile, a urmat de sine ca și predicele să fie diferite — în graiu și scris.

Evangeliștii au trebuit să țină cont de povățuirea ce le-a dat-o Iisus, dăcând: fiți înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbii⁶) să se scie acomoda impregiurărilor, pre cum a făcut Pavel⁷).

De aci a urmat ca predica lor să fie și în consonanță și și în disonanță. În consonanță, intru cât au scris despre una și aceeași persoană; în disonanță intru cât scrierile lor au trebuit să fie acomodate impregiurărilor cetitorilor. Cu alte cuvinte: în consonanță intru cât scopul a fost acela; în disonanță intru cât cauza a fost diferită.

De aci atât consonanța, cât și disonanța nu sunt nici umbră de motive pentru neautenticitatea unei sau celei alalte Evangelii. Nu sânt, pentru că — mai adaugem — o istorie⁸) se poate scrie din diferite puncte de mănecare, și prin urmare și espunerea încă are să fie diferită. Dar pentru aceea să nu înceteze a fi istorică și adevărată, cât timp cele descrise vor fi luate din inșiși istorie, cât timp ele vor fi adevărate.

(Va urma.)

Bibliografie.

Popea Nicolau, *Archiepiscopul și Metropolitul Andrei u baron de Șaguna*. Op. premiat de consistoriul respective sinodul archidiecesei ortodoxe române a Transilvaniei. (Cu portret. — 25 coale 8° mare.) Sibiu. Tipariul tipografiei archidieceșane. Prețul unui exemplar: 2 fl. 50 cr. v. a. — 7 lei noi.

Puține, foarte puține cărți române din toate câte s'au tipărit vreodată în patria noastră, au fost reclamate cu atâta stăruință și așteptate cu atâta dor, ca și biografia „marelui nostru Andrei”, scrisă de acel bărbat, care a stat mai aproape de neuitatul archiepiscop și conducător român. Credem a nu merge prea departe în presupunerea noastră, dacă ținem, că nu va fi în întreaga noastră monarchie casă inteligentă română, cu deosebire greco-orientală, ce, permițându-i numai în câțva mijloacele, să nu și procure descrierea vieții „apostolului român” Andrei.

Adjustarea esteroară a cărței se poate numi, fără esagerare, splendidă, la noi chiar neobișnuită. Tipariul foarte frumos, hârtia fină și portretul (fototipie) prea nimerit. Prețul (2 fl. 50 cr.) este modest, luând în considerație, că la alte neamuri mai înainte un astfel de op, adjustat cu atâta eleganță, costă prețul acesta îndoit.

⁶) Mat. 16, 16.

⁷) I Corint. 9, 19—22: „m'am făcut Judeilor Judeu, Elinilor Elin... ca pe toți să-i mântuiesc.”

⁸) Evangeliile încă nu sânt altă de cât istoria despre faptele lui Iisus: Mat. 1, 1. *Ἰστορία γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ* = carte despre faptele (istoria) lui Iisus Christos...

Bursa de Viena

din 2 Aprilie n. 1879.

London	116 85
Argint	—
Galbin	5 52
Napoleon d'aur (poli)	9 30

Economic.

Budapesta, 29 Martie n. Impregiurările meteorologice din săptămâna trecută au fost în toată privința foarte nefavorabile. Prin ninsorile și ploile dese de curând nu numai că s'a umplut pământul și mai tare de apă, s'au împedecat și îngreunat lucrurile la iazuri și s'a promovat earăși creșterea apelor, dară și lucrurile de câmp deja începute și înaintate au suferit — poate pe un timp mai îndelungat — o intrerupere neplăcută. Temperatura s'a ținut în cea mai mare parte a săptămânei trecute la +5° R. și +3° R. O noapte aduse și ger. De Vineri începând temperatura însă s'a urcat la +7° R. și Sâmbăta trecută pre lângă un vânt apusan și cerul senin la +11° R. Starea drumurilor eară e de tot miseră și comunicația foarte împedecată. Primăvara însă pre lângă toate calamitățile de timp totuși preste scurtă vreme va intra în drepturile sale depline și puține zile calde vor fi de ajuns spre a desvolta toată vegetațiunea, carea până acum numai de vânturile reci nu și-a putut veni în fire. Apoi nici rândunelele, apostolii cei mai siguri ai primăverii, nu vor mai lipsi multă vreme.

Toate negoțele în săptămâna trecută au fost numai cam de mijloc. În special notăm:

Grâul în cantitate cam de 70,000 măji metriche s'a vândut cu câte fl. 7—8.50; Săcară la 2000 m. m. cu câte fl. 4.70—6.17;

Orzul la 2000 m. m. cu fl. 5.20—6; Ovėsul 2000 m. m. cu fl. 5.40—6; Cucuruzul 7000—8000 m. m. cu fl. 4.72—4.95;

Făina a trecut și trece mai bine ca toate atât în țară cât și cu deosebire în străinătate.

Păștăioasele n'au căutare. A trecut în special: Fasolea cu fl. 7—7.50; linteia cu fl. 9—12; mazerea cu fl. 9—12; mălaiul cu fl. 9.50; sēmēnța de in cu fl. 13; sēmēnța de cânepă cu fl. 9.50;

Lânile încă n'au avut mare căutare. Debia s'au vândut cam la 400 chilograme după calitate cu câte fl. 1.80—3.50 și aceste mai numai la fabricanți.

Porcii au fost foarte rău căutați. Negoțul lor a dat îndărăpt. De vândare s'au aflat în țerg în săptămâna trecută 81,090 de capete, dintre care din România au fost 1430, eară din Transilvania 940 de capete.

Unsoarea de porc a trecut numai ca în săptămânile de mai înainte. Sau vândut la o casă vieneză vr'o 55 de vase, și adică cu câte 51 fl. v. a. Fără vas a trecut cu fl. 48 v. a.

Slânina a trecut slab. S'a vândut după calitate cu câte fl. 39.50—50 și 51; Sēul cu fl. 45.75—46.50;

Spiritul n'a cam fost căutat. S'au vândut 10,000 litre% în marele cu fl. 26.50—26.76;

Crumpenile a avut ca deobște primăvara și acum căutare și trecere bună. S'au vândut cu fl. 1.30—1.50;

Peile la vre-o 25,000 dărabă s'au vândut binișor. Cele din Bănat au trecut cu fl. 125—140 pro 102 dărabă. Cele de miel la 800 dărabă au rămas la prețurile din săptămânile trecute. Peile nelucrate însă au avut trecere bună. Cele din Bănat s'au vândut cu fl. 125—135, eară cele din Transilvania cu fl. 140—145; părechea de pei sortate a trecut cu fl. 11—11.50, eară cele numai de jumătate sortate cu fl. 9.50—10.

Starea recoltelor în Moldova de sus.

Despre aceasta cetim în „Steaua României” următoarele:

Informațiunile ce ne dau amicii noștri agricultori din partea de sus a țerei sânt

din cele mai îmbucurătoare și mai pline de speranțe pentru starea și mersul până acum al sēmēnăturilor și al lucrărilor agricole.

În toate părțile, atât proprietarii și arēndașii cât și satenii s'au bucurat în anul acesta de un timp din cele mai favorabile spre a face arătările necesare pentru toate sēmēnăturile de primăvară.

Chiar toamna trecută, care va rămâne celebră în anele meteorologice ale României, precum și în tot cursul ieruei, asemenea foarte blândă, agricultorii au putut în toată voia să scormonească pământul și să are unele lanuri de câte două ori.

Așa, anul acesta, nici nu se mai aude nimeni plângându-se că a fost împotrivit, în esecutarea deosebitelor lucrări agricole proprie anotimpurilor de toamnă și de iarnă, de nepotrivirile și asprimele climaterice.

Toată lumea este dar mulțămită, de lauda lui D-șeu și nu dorește alta decât ca cerul să fie tot atât de îndurător până la încheierea completă a ciclului agricol din acest an.

Și cum să nu fie oamenii mulțămiți, când din toate părțile dela Dorohoiu, Botoșani și până la Iași și Roman, toți câți au vizitat această regiune a Moldovei, declară în unanimitate, că de mult timp nu li s'a dat să vadă mai frumoase sēmēnături de toamnă, mai multe și mai bune arături, făcute tocmai din luna Ianuarie și acum chiar sēmēnate și cu plantele resărite.

Cea ce i întristează este însă, că lipsesc cu totul institutele de credit, care să înlesnească pe agricultori în exploatarea lor și să nu i silească de a și vinde produsele pe nimic.

Într'adevăr, agricultorii noștri au foarte mare dreptate să se plângă de lipsa banțelor. Aci menționatul organ se plânge de puținul interes, ce se poartă agriculturii, și apoi adaugă:

Nu este însă mai puțin adevărat, că nici proprietarii și arēndașii nu fac tot ce ar trebui să se facă, spre a scăpa din ghiarele usurei și că le lipsește mai cu totul spiritul de inițiativă și de asociațiune.

Ar fi de dorit ca cei mai luminați dintre marii noștri proprietari să ia inițiativa pentru înființarea cel puțin a unei societăți de agricultori români, astfel cum sânt organizate în alte țeri, și care să se ocupe cu cercetarea și aplicarea mijloacelor pentru rădicarea agriculturii din starea de înapoiare, în care se află, și pentru îmbunătățirea rasei vitelor noastre, care se scie că au degenerat din cauza lipsei de îngrijire.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 21 Aprilie imob. lui Carol Lörinț în Aiud (jud. cerc.); în 21 Aprilie și 21 Maiu imob. lui Stefan Török și soți (trib. Dej); în 24 Aprilie și 28 Maiu imob. lui Iosef Lefcovics în Ersemjen (jud. cerc. Székelyhid); în 24 Aprilie și 24 Maiu imob. Anei lui Ioan Lupăș în Sânt Mihai-Telic (trib. Cluj); în 15 Aprilie și 15 Maiu imob. lui Ioan Farkas în Magyar-Derzse (jud. cerc. Gherla); în 7 Aprilie imob. Galinei Bratu și soți în Ujfalăul românesc (judec. cerc. Făgăraș); în 16 Aprilie și 16 Maiu imob. lui Francisc Száss în Cluj (trib.); în 8 Aprilie imob. lui Francisc Rapolti în Kaal (trib. M. Vászahely); în 26 Aprilie și 27 Maiu imob. lui David László în Ozsdola; în 8 Maiu și 9 Iunie imob. lui Ladislau Albert și soției sale în Maksá; în 14 Maiu și 14 Iunie imob. lui Ignatz Szentiványi în Nyujtod și Sasfalău; în 6 Maiu și 6 Iunie imob. Catarinei Csabay în Gelence; în 25 Aprilie și 26 Maiu imob. lui Ludvig Bartalis în K. Szt. Lelek; în 10 Aprilie și 10 Maiu imob. minorenilor lui Martin Hendel în Orhei (trib. Bistrița); în 3 Maiu imob. lui Zacharie Socaci în Hurez (jud. cerc. Făgăraș); în 3 Aprilie depositul de marfă al falitului Victor Crică în Gy. Szt. Miklos (jud. cerc.).